

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se în-

napoiază.

Prințul Carol în Arad.

A. S. R. primește pe redactorul „Românului”.

Arad, 10 August.

Azi dimineață se răspândise vestea în Arad că A. S. R. moștenitorul de tron al României terminându-și înalta misiune ce a avut la Curțile berlineze și vieneză în calea sa spre România se va opri și în orașul nostru.

Din acest prilej ziarul „Aradi Közlöny” din localitate în numărul său special de azi dimineață publică cu litere aparente următorul apel către publicul arădan:

Să întâmpinăm pe moștenitorul de tron al României în Arad!

Luni către amiazi venind din Viena sosește în Arad moștenitorul de tron al României, prințul Ferdinand.

În aceste ore de gravă primejdie România înzându-i monarhiei mâna frățească o obligă pe aceasta la o recunoștință eternă.

Să întâmpinăm cu iubire caldă pe viitorul domnitor al statului vecin!

Las' să se știe că Maghiarul și Românul sunt frați, cari mergând în războiu pentru patrie și regele lor strigă cu entuziasm:

Trăiască România! Trăiască casa domni- toare română!”

Interesându-ne la primărie am aflat însă că nu moștenitorul de tron român, ci A. S. R. prințul Carol este așteptat în Arad.

Un public foarte numeros a inundat strada principală dela gară până la hotelul „Crucea Albă”, unde avea să descindă A. S. R.

La oficiul vamal din str. Pecica A. S. R. a fost întâmpinat de vicecolonelul Hegedüs, comandantul pieței din Arad și prefectul poliției N. Green.

La orele 1 fără un sfert, în fața primăriei, unde aștepta o lume imensă, apare primul automobil negru în care lua loc comandantul pieței și prefectul poliției, apoi urmează un alt automobil cu doi jandarmi, în al treilea e A. S. R. prințul Carol având la stânga pe prințul Mavrocordat și aghiotantul d. gen. Perticari, iar în ultimul automobil lua loc un căpitan și un domn având pardesiu alb. În fiecare automobil lângă șofer era câte un jandarm în tunută de paradă.

Românii isbucnesc în puternice strigăte de „Să trăiască prințul Carol!”, „Trăiască România!”, iar Ungurii strigau „Éljen România!” (Trăiască România!”)

Damele și fetele au aruncat o ploaie de flori asupra automobilului A. S. R. Dna P. Vasilon a aruncat în automobilul A. S. R. un admirabil buchet de rose roșii și galbene.

A. S. R. și suita Sa a descins la hotelul „Crucea albă”, unde marea mulțime de popor român și străin i-a făcut ovații entuziaste.

A. S. R. cu suita Sa a luat masa împreună cu comandantul pieței vicecolonelul Hegedüs, prefectul poliției Green și o parte a corpului ofițerilor din localitate.

În curând intelectualii români din Arad au sosit și ei, unii cu familiile lor, luând loc la alte mese aproape de masa principală.

După masă A. S. R. a părăsit restaurantul în mijlocul ovațiilor entuziaste ale Românilor.

Înainte de plecare A. S. R. a binevoit să primească pe scriitorul acestor rânduri.

A. S. R. m'a primit foarte afabil și mi-a răspuns cu vădită plăcere la întrebările pe cari I le-am pus.

Când am voit să mă prezint A. S. R. s'a apropiat foarte mult de mine și — avându-mi cartă de vizită în mână — imediat m'a agrăit:

— Dta ești Savu, redactorul „Românului”?

— mă întrebă A. S. R.

— Da, eu sunt, Alteță, și mă simt deosebit de fericit că pot să Vă vorbesc.

Dați-mi voe, Alteță, să Vă întreb când ați părăsit Berlinul și în ce condițiuni ați făcut călătoria până la Arad?

— Din Berlin am plecat ieri pe o vreme frumoasă. Călătoria până la Arad am făcut-o în condițiuni foarte favorabile. Eu sunt bine și nu simțesc de loc oboseala călătoriei.

— Ce impresie V'a făcut Aradul, Alteță?

— Aradul, Vă spun sincer, mi-a făcut bună impresie; e un oraș regulat și frumos.

— Ați observat, Alteță, că la primire au fost și mulți Români?

— Da, am observat. Am auzit chiar urări în românește.

— Chiar au fost Români. Dacă știam mai curând despre venirea Alteței Voastre prin Arad ar fi venit tot sufletul românesc să Vă întâmpine.

— Frumos, mă bucur mult.

— Dați-mi voe Alteță să Vă mărturisesc că atât eu, un modest purtător al condeiului românesc cât și toți Românii de față ne simțim deosebit de fericiti că am avut norocul să Vă putem saluta în mijlocul nostru.

— Aș vrea și eu să simțesc măgulit dacă prezența mea V'a putut pricinui bucurie.

— Așa este, Alteță. Amintirea acestor momente de fericire o vom păstra în veci.

M'aș bucura foarte dacă Alteța Voastră mi-ar putea face puține declarații de ordin politic.

— Cu plăcere aș satisface curiozitatea dv., dar în situația actuală regret că nu Vă pot face nici o declarație de ordin politic.

După ce am urât A. S. R. călătorie plăcută și fericită, A. S. R. mi-a strâns mâna cu căldură și m'a rugat să transmit tuturor salutul Său.

Apariția A. S. R. în stradă a fost salutată din partea Românilor cu aplauze și entuziaste strigăte de „Să trăiască prințul Carol!”, „Trăiască România!”, iar Ungurii „Éljen România! (Trăiască România!)”, Éljen Károly herceg! — (Trăiască prințul Carol!”)

Un Român a strigat: „Trăiască monarhia!”; întreg publicul a răspuns într'un glas: „Trăiască monarhia!”

A. S. R. împreună cu suita Sa urcă automobilul și în urările entuziaste ale Românilor și străinilor părăsește Aradul la orele 3 și un sfert continuându-și calea spre România.

A. S. R. nu va merge direct la București, ci se va opri la Sinaia unde de prezent petrec Curțile regală și princiară.

Const. Savu.

Un interview cu dr. Alexandru Vaida.

— Ce este părerea Românilor din monarhie, în chestia conflagrației europene?

— Românii din Ungaria, a răspuns d. Dr. Vaida, au alergat cu entuziasm sub steaguri, ceea ce constituie o dovadă strălucită despre credința dinastică și dragostea de patrie a poporului român. Și generația de azi menține sus tradițiile străbunilor în ceasurile de grea cumpănă.

— Deputații cari reprezintă în parlamentul ungar programul partidului național-român, printre cari mă număr și eu, au laut față de guvern o atitudine hotărât opoziționistă dar dragostea de patrie și credința neclintită către monarhia habsburgică, partidul a cultivat-o cu vorba și cu fapta; el a agitat totdeauna în popor pentru monarhie și tripla alianță și a făcut propagandă pentru alipirea României la tripla alianță.

Dacă poporul nostru răspunde cu entuziasm chemării Majestății Sale, aceasta e de sigur și meritul activității patriotice a partidului național român. Vrajba dintre noi și Maghiari trebuie să înceteze până când mulțumită jertfelor fiilor credincioși ai monarhiei și a cooperării frățești la luptă, dușmanii comuni vor fi învinși și viitorul nostru al tuturor asigurat. Față cu primejdia din afară, toate naționalitățile trebuie să fie unite în dragostea pentru dinastie și patrie. Poporul românesc și conducătorii săi își dau perfect seama de primejdia de care ar fi amenințată nu numai întreaga românie și monarhie ci și cultura europeană din partea unei Rusii învingătoare. Vasali ai Rusiei nu vrem să fim. Față cu această primejdie, chestiunea antagonismului politic și național între Maghiari și Români se reduce la o ceartă casnică de familie.

— Ce atitudine ați aștepta dv. din punctul de vedere al Românilor din Ungaria, dela România?

— Să sperăm că România va eși în curând din rezerva ei și va face cauză comună cu monarhia și cu tripla alianță sau va păstra față de noi cel puțin o neutralitate amicală căci ar fi tragic ca Români din imperiul habsburgic și regatul României să se găsească în ceasul hotărâtor în tabere deosebite.

Dacă noi, ca aproape jumătate din românie, luptăm pentru monarhie, nu e de admis ca regatul să rămână indiferent sau chiar să ia armele alături de Rusia, împotriva monarhiei, adevă și împotriva noastră.

— Care credeți că este atitudinea ce se impune României în interesul întregii românie?

— Nu mă încumetez să dau sfaturi României sau să fac preziceri, dar cred că e în interesul întregii românie salvarea Românilor basarabeni cari chiar în împrejurările de azi sunt iremediabil pierduți și vor fi cu atât mai mult în cazul unui triumf al Rusiei.

Dimpotrivă, Români din împărăția habsburgică sunt destul de tari spre a-și apăra ei înșiși existența lor națională în sânul monarhiei.

Păreră răspândită în România că anume cu Franța ar triumfa democrația pe când cu Germania reacțiunea, n'are nici o consistență, căci acum nu e vorba de triumful Franței, care de data aceasta joacă un rol secundar, ci de atotputernicia Rusiei în urma triumfului căreia, odată cu întreaga democrație europeană și democrația franceză ar fi înfrântă de muscălime.

În baza acestei considerațiuni și dat fiind și faptul că cooperarea cu Rusia, chiar în caz de victorie, cum a fost la 1878, ar fi periculoasă pentru aliați, deoarece aceștia ar putea fi răsplătiți cu ingratitude, eu nutresc speranța că judecata sănătoasă a României, care s'a afirmat de atâtea ori în trecut, va da expresie în mod just și de data asta intereselor politice reale ale întregii români.

Cazul dela Deva

— Un act oficial, sau: Feriți-vă de denunțianți! —
3137—1914 k. ü. Parchetul din Deva.

Decis.

Sistez investigația pusă la cale în contra lui Francisc Hosszu și Alexandru Hosszu, domiciliati în Deva, pentru delict împotriva armatei, § 455. etc. etc. Hărțile secestrate se vor înapoia.

Motivele.

Postul de jandarmi aflase, în mod intim, și constatase, că un anumit Petru Craiovean, care-și zicea căpitan în retragere, din Craiova, dăduse prin 20 și 21 Iulie, pe la Deva și, însoțit de Samuel Giurgiu, făcuse plimbări prin cetatea de deal, întrebând de populația orașului Deva, și de cea din împrejurimi, de naționalitatea ei și de gândurile ce-o bântuie, apoi inspectase terenul în așa chip, cum obișnuiesc a face ofițerii trimiși în recunoaștere, mai cu seamă se interesase de podurile dela Branișca și dela Șoimuș, pe urmă, lăudând frumusețea și bogățiile Ardealului, spunea, că după moartea Maj. Sale, Ardealul are să ajungă nesmintit în stăpânirea României, iar după ce se întoarse dela plimbare, la despărțire, spunea lui Giurgiu, că are să meargă să ia niște scrisori de mare preț, dela avocatul Hosszu. (Care? N. Red.)

Prin urmare, căpitanul Craioveanul cu drept cuvânt bănuit de spionaj, având strânse legături cu Francisc Hosszu și cu Alexandru Hosszu, și, după cum aflase jandarmeria pe cale particulară, în vremea cât stătuse pe aci, avea conventicole secrete cu amândoi (?? N. Red.) avocații: erau temelnice indicii de-a presupune, că și dânsul au avut parte la spionaj, și deoarece, prin urmare, se putea crede, că în urma perchițiției se va putea pune mâna pe importante acte: s'a ordonat, etc.

Alexandru Hosszu a declarat, la investigație, că numitul Craioveanu în adevăr a fost pe la dânsul, în afacerea unui anumit Mija, supus român, osândit de tribunalul din Deva, având lipsă de actele acestei afaceri criminale. Tăgăduiește de-a fi fost cercetat de Craioveanu, pentru servicii de spionaj, și de-a fi avut relații cu el, spre acest scop.

Francisc Hosszu, nu putea să fie ascultat, lipsind din oraș.

Deoarece apărarea lui Alexandru Hosszu este confirmată prin dosarul și prin acele două scrisori particulare, ce dânsul le-a prezentat autorităților, cu prilejul perchițiției, asemenea și prin celelalte acte ce s'au găsit la amândoi, și deoarece se poate constata din acestea că raporturile lor cu Craioveanu au fost lipsite de scopuri de spionaj, și deoarece alte dovezi, prin cari să se adeverească bănuiala, nu s'au ivit, am căutat să sistez, etc.

Deva, 1914 27 Iulie.

Dr. Kiss, procuror.

(N. Red. Dar cu atacarea dlui Francisc Hosszu, ce e, dle procuror??)

Doze pastorale.

Reținem câteva pasaje din pastoralele episcopilor noștri dela Caransebeș și dela Blaj.

I.

P. S. Sa Miron E. Cristea:

„Se știe, că regatul sârbesc atinge dealungul Dunării — dela Orșova până la Panciova — și teritoriul eparhiei Caransebeșului; deci — cu toate că inamicul nu va îndrăzni a călca pe pământul țării — totuș credincioșii bisericii din acele ținuturi și din orice parte trebuie să fie cu ochii în patru față de mișcările inimice și cu largă bunăvoință față de armata monarhiei.

Primiți deci cu căldură pe soldați din oastea noastră, care ar trece prin partea locului; dați cu dragă inimă adăpost la locul cel mai bun celor osteniți de marșuri grele, de arșița soarelui, de colbul drumurilor și de nesomn. Oferiți-le câte-o bună bucatură, pentru că moșia voastră, de pe care culegeți bucatele, o apără și pentru liniștea voastră își deschid pieptul în fața gloanțelor dușmane. Faceți-le toate înlesnirile cu putință, căci tot fiul țării este astăzi dator a ușura sarcina acelora, în mâna cărora este pusă soarta țării și cu ea și viitorul nostru.

Ajutați cu tot ce veți putea pe soțiile lipsite și pe copiii celor duși pe câmpul de onoare. Fiți milostivi mai ales față de cele ce ar rămânea văduve și de ceice ar rămânea orfani și copiii n-mănuși. Indurați-vă de aceștia mai ales voi — iubiților credincioși — cari n'aveți copii; luați-l de suflet și creșteți-i ca pe ai voștri, căci vor fi mângâierea și sprijinul vostru la bătrânețe și neputințe.

Intru cât s'ar aduce pe acolo răniți, faceți-vă mai ales voi femeilor îngrijitoarelor lor. Spălați-le și legați-le ranele, căci din suferințele lor va răsar bielele noastre celor rămași în viață. Iară voi — dame române — din orașele cu spitale militare — grăbiți-vă a vă înscrie la „Crucea roșie” și — învățând îngrijirea bolnavilor — ușurați durerile ostașilor răniți. Ajutorati toți orice întreprindere de soiu acestora.

Când țara este în stare de război, toate direcțiunile se înăspresc; de aceea să vă feriți de orice faptă, ce v'ar putea face neplăceri. Opriti pe toți ai voștri dela cârciume, unde — în stare de beție — ușor se pot isca certe, bătăi și vorbe nesocotite, căci — în starea de război în care suntem, — trebuie să înăbușim toate neînțelegerile dintre noi — fie mici, fie mari — și una să fim cu toții fără deosebire de confesiune și neam pentru apărarea tronului și a patriei.

Oricât de mult strălucesc milioanele de sufluri ale oștilor mobilizate din aproape toate statele Europei, totuș preamiliostivul Dumnezeu poate încă muia inima și lumina mintea celor ce cărmuesc țările și popoarele, ca să ne ferească de erumperea unui război crâncen și general, cum poate n'a mai văzut bătrâna Europă. De aceea în timpul acesta de război preoții să cetească Ecteniile pentru pace, și anume după rugăciunea amvonului rugăciunea patriarhului Callist: „Pentru rege și oastea lui”, din Molitfelnic cântând la fine de 3 ori troparul: „Mântuește Doamne poporul tău și binecuvântă moștenirea Ta; biruintă Împratul și Regelui nostru asupra celor potrivnici dăruiește; și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău”.

II.

I. P. S. Sa Victor Mihail de Apșa:

„Parohii în bună înțelegere cu curatorii bisericilor să țină în evidență poporeniile parohiei, cari au fost chemați la arme, și dacă familiile acelora ca destituite de sprijinul lor de până aci, ori de razimul lor natural sau legal, ar fi ajuns la strâmtoare și ar începe a duce lipsă: binevoiască a le fi de îndemână cu sfatul și cu ajutorul, stărnind simțul de milă al creștinilor, și întinzând celor aievea năcăjiți și asupriți fără vina lor, faptele îndurării, și să nu pregete a mijloci pe seama celor familii mângâierea posibilă în astfel de împrejurări grele; iară despre cele împlinite în scopul acesta, parohii să facă raport în scris protopopului, și acesta un raport general din districtul său acestui Ordinariat.

Protopopii în toate direcțiunile să petreacă cu atențiune mersul trebilor publice în district și ivin-

du-se pe alocuirea întâmplări de grea cumpănă pentru sf. Biserică, să-și țină de datorință a raporta Ordinariatului în scris, luând informațiuni exacte dela parohi; — cari spre mai bună lămurire încă prin scrisoare bine scotită să împărtășească cele vrednice de cunoscut. Spre scopul acesta însă ferească-se de uzul telefonului că prin acela se pot întâmpla greșele fatale, — telegramele încă se întâmplă de sunt susceptibile schimbării și împărtășite și mai necorespunzător. De altminteri este de știut, că posta regească nici nu primește telegrame formulate în limbă necunoscută, cu termeni secreți, cu abreviațiuni proprii cutărui stil, nici telegrame private relative la lucruri militare”.

Evenimentele din Albania.

Plecarea tuturor corăbiilor de război.

Durazzo, la 2 August n. 1914.

Situația critică din Europa a avut o influență foarte mare și asupra evenimentelor din Albania. Cele nouă corăbii de război ale marilor puteri europene ce ancorau în portul din Durazzo au plecat în decurs de două zile toate, lăsând pe regele Wilhelm și orașul Durazzo în mâinile sorții. Aceasta schimbare momentană a influențat în mod foarte deprimător asupra populațiunii, din care cauză mulți dintre cei în stare au plecat eri cu vaporul austriac spre Italia.

Cu mult mai deprimător însă a influențat plecarea voluntarilor germani și austriaci, cari prin mobilizarea decretată în țările lor au fost chemați la arme. Expresiunea simțimentelor patriotice au ajuns ieri la culme. A fost o manifestație tot atât de impozantă cât și de impunătoare, ce se putea face în aceste zile de desperație.

Voluntarii germani și austriaci — între cari și 5 voluntari români din Transilvania — s'au adunat la ora 8 și au făcut o manifestație în adio înaintea palatului regal. Oficerul de artilerie Tauber a adresat regelui o vorbire în care își exprimă părerea de rău că trebuie să-l răsească înainte de a fi îndeplinit cauza pentru care veniseră, dar când patria ce e mai presus de toate — îi chiamă spre a-și împlini datorința de cetățean, nu pot face alta decât să plece sub steagul regimentelor.

Regele Wilhelm eșind pe balcon împreună cu regina și câțiva din suita curții a ascultat vorbirea apoi a răspuns cu cuvinte emoționale, că le mulțamește pentru serviciile ce i le-au oferit până acum și îi pare foarte rău văzându-l că se îndepărtează din jurul lui dar când îi rechemă patria nu poate decât să meargă fiecare ca să-și ocupe locul său poftindu-le noroc și dorindu-le ca armele patriei să iese învingătoare.

Voluntarii germani au cântat imnul german iar cei austriaci cel austriac, apoi poporul albanez, ce sta deoparte în număr foarte mare a înțonat imnul albanez.

Voluntarii au mers apoi înaintea ambasadelor germane și austriace unde între urări de Hoș și cântând imnul național și-au luat adio.

La ora 10 s'au adunat apoi în sala restaurantului „Royal” unde au ținut diferite toasturi patriotice. Amintesc toastul baronului de Lippe, comandantul artileriei — căpitan în armata prusacă — care luându-și rămas bun dela voluntarii germani și austriaci își exprimă nădejdea, că rămânând cu Români, cari au dat dovezi de atâta vitejie, încât chiar regele Wilhelm a zis, că câtă vreme vede voluntari români în jurul său, se simte pe deplin liniștit, nu disperează, ci e pe deplin convins, că ei vor duce în îndeplinire chiar și în absența voluntarilor ce pleacă, misiunea ce și-au luat-o asupra lor. A ridicat

pecalul în sănătatea voluntarilor Români, cari azi au o misiune dublă, având a înlocui și pe camerazii lor ce pleacă în patrie. Un entuziasm colosal s'a iscat apoi, așa încât oficerii români au fost aplaudați și felicitați în modul cel mai sentimental.

Maiorul Cristescu a răspuns apoi baronului de Lippe zicând, că Românii fiind conștii de misiunea și datorința lor, în speranța că România va fi trasă și ea în conflictul actual european, ei vor fi la locul lor și până ce va mai curge sânge în vinele lor, regele poate fi liniștit, că dusmanul nu-l va ataca ori periclită.

Toată lumea credea, că insurgenții, cari se află la o distanță de 7 kilometri de Durazzo — la Rașbul, văzând că corăbiile marilor puteri au plecat vor ataca orașul în aceeaș seară, dar nu s'au mișcat.

Voluntarii români vor primi garda regelui Wilhelm.

Cinstea ce ne-o fac voluntarii români în Albania se poate vedea și din faptul, că azi a chemat regele Wilhelm la palat pe maiorul Cristescu și l-a rugat, ca voluntarii români să presteze serviciul de gardă la palat exprimându-și admirațiunea Sa pentru curajul dovedit în lăutării mergând 250 oameni în tabăra insurgenților dela Poarta romană, unde aceștia în număr de peste 2000 au luat-o la fugă văzându-i atât de rezoluți și curajoși.

Totodată a înaintat la gradul de locotenent comandant al artileriei române pe sublocotenentul Sabestius Oggini Casanova, de sublocotenent în administrație pe plutonierul Teodor Pandichi.

Corespondentul d-voastre din simplu voluntar au fost înaintat la gradul de subofiter.

Baldini.

Către femeile române din comitatul Aradului.

Vitejii au plecat la război să apere tronul, patria și neamul nostru. Familiile multora din ei au fost în chipul acesta lipsite de bratele hrănitoare și în scurt timp se vor vedea la marginea celei mai grozave mizerii. Și compătimirea pentru cei ce suferă cine ar simți-o mai curând și mai puternic, decât femeia română cu sufletul ei înduioșat și plin de iubire creștinească? Simțim adevărul acesta și știm că sunt de prisos cuvintele multe spre a vă îndupleca la ceea ce cerem. Săriți, femei române din comitatul Aradului, în ajutorul celor lipsiți. Am adresat în acest scop liste de colecte tuturor damelor române din comitatul Aradului și așteptăm jertfa tuturor pentru cei ce se jertesc pe sine pentru fericirea noastră a tuturor. Cercetați, femei române din comitatul Aradului, familiile celor duși la război și dați-le tot ajutorul vostru și toată mângâierea. Ștergeți lacrimile celor ce plâng, îmbrăcați pe cei goi, dați mâncare celor ce suferă foamea, iară dela aceea, cărora mila lui Dumnezeu le-a dat prisos, cereți o mică părtașie a prisosului lor și o trimiteți cassieret reunionei femeilor române din Arad și provinciei doamnei Aurelia Dr. Petran (strada Lazăr Vilmos 4), ca să putem sprigini și de noi pe aceia, la cari n'ar fi putut ajunge mila stră.

Arad, 25 Iulie (7 August).

In numele comitetului Reuniunii femeilor române din Arad și provincie.

Sofia Beleş,
prezidentă.

Războiul.

Două telegrame nepublicate.

În 31 Iulie, când în Rusia mobilizarea împotriva Germaniei era în curgere, țarul Nicolae îi trimise împăratului Wilhelm telegrama următoare:

„Îți mulțămesc din inimă pentru intervenția Ta, care mă face să sper, că toate se vor putea aplana încă pe cale pașnică. Pregătirile noastre militare, pe cari le-a făcut necesare mobilizarea Austriei, din punct de vedere tehnic, e imposibil să le sistăm. E departe de noi intenția ca să dorim războiul. Câtă vreme sunt în curgere tratativele cu Austro-Ungaria pentru Sârbia, armatele mele nu vor începe o acțiune provocatoare. Imi dau serbătorește cuvântul de onoare pentru aceasta. Credința imi este neclintită în Dumnezeu și sper că intervenția Ta la Viena va avea succes în interesul păcii europene și a țărilor noastre.

Te salut cordial

Nicolae”.

Împăratul Wilhelm a răspuns la telegrama țarului:

„Provocându-te la prietenia mea și cerând ajutorul meu, am primit cu bucurie ca să pun la cale acțiunea de mijlocire între tine și guvernul austro-ungar. Câtă vreme aceasta acțiune a fost în curgere, armatele Tale au fost mobilizate împotriva Austro-Ungariei cu care sunt în alianță. Prin aceasta, după cum ți-am comunicat, intervenția mea a fost făcută așazicând iluzorică. Cu toate acestea eu am continuat acțiunea, dar acum am primit informațiuni autentice despre pregătirile serioase de război, cari se fac și la granițele de ost. Răspunderea ce o am m-a constrâns să iau măsuri de defensivă pentru siguranța imperiului meu. În străduințele mele de a menține pacea universală am mers până la extremul posibil. Nu eu port răspunderea pentru pericolul care amenință acum întreaga lume civilizată. Și în clipele aceste numai dela tine atârână, ca să înlătur pericoul. Prestigiul și puterea Rusiei nimc nu le amenință, așa că puteai aștepta liniștit până când încercarea mea s'ar fi terminat cu succes. Prietenia ce am dovedit-o față de tine și poporul tău și pe care mi-a lăsat-o ca moștenire moșul meu pe patul de moarte, a fost totdeauna stântă pentru mine. Am ținut credincios cu Rusia, când a fost în criză, mai cu seamă cu prilejul războiului din urmă. Pacea Europei numai Tu o mai poți menține, dacă Rusia se hotărăște să sisteze pregătirile militare îndreptate împotriva Germaniei și Austro-Ungariei.

Wilhelm”.

Telegrama țarului a fost trimisă la orele 2 după amiază. Încă înainte de a o primi împăratul Wilhelm, mobilizarea întregii armate rusești a fost ordonată în aceeaș zi înainte de amiază.

Proclamația către Poloni.

(A. T. U.) Indată ce trupele noastre au trecut hotarul rusesc-polonez, au comunicat în limba polonă și nemțească următorul apel:

Către poporul polon! Cu voia Atotputernicului, care îngrijește de soarta popoarelor și cu puterea supremului nostru conducător de oaste armatele germane și austro-ungare trec granița. Cu noi aducem desrobirea Polonilor de sub jugul moscovit. Salutați cu încredere steagurile noastre. Înșivă vă faceți dreptate. Steagurile nu vi sunt străine, nici vouă, nici fraților voștri. Milioane de Poloni, deja de un secol și jumătate se găsesc în deplină dezvoltare culturală în marginile monarhiei și imperiului german, și deja din timpul regelui Sobieschi care a dat cândva un valoros ajutor țării strămtorată a Habsburgilor, tradițiile glorioase ale Poloniei stau în legătură intimă cu ale vecinilor din apus. Noi așa dar cunoaștem și înțelegem cavalerismul poporului polon și calitățile lui remarcabile. Una din țintele cardinale ale acestei campanii este delăturarea acelor opreliști cari vă făceau imposibilă atingerea cu izvoarele de cultură apuseană și vrem pentru voi să deschidem toate căile de pro-

gres economic și intelectual. Noi n'am căutat războiul acesta. Sirului neîntrerupt de atacuri și violențări Rusia i-a pus vârf cu acea atitudine prin care voia să nu se descopere urmele atentatului criminal comis împotriva casei domnitoare austro-ungară, și s'a folosit de ocazie ca să atace monarhia și imperiul german. În acest chip s'a văzut constrâns Maj. Sa domnitorul nostru ca să prindă arma, acel domnitor căruia i se poate mulțumi pacea Europei de decenii încoace. Fiecare locuitor rus, care în timpul succesului armelor noastre ajunge sub scutul nostru, va fi tratat în chip loial și uman.

Poloni! Cu bucurie și fără ezitare încredeti-vă în apărarea noastră. Sprijiniți din tot sufletul năzuințele noastre. Toți să vă încredeti în simțul de bunătate și dreptate al înălțatului nostru conducător de oaste, împlinindu-vă datoria chemării voastre, datoria pentru apărarea patriei, datoria cari vi s'a semnalat deodată cu noua întorsătură de lucruri întâmplată după voința lui Dumnezeu.

Comanda supremă a armatei împ. și reg. austro-ungară.

Descălecarea în Miechov.

Telegramă din Lemberg: „Gazetta Poranna” anunță din Cracovia că în noaptea de 8 August 800 de voluntari galițieni au întreprins un atac neașteptat împotriva celor 1000 de cazaci în timpul somnului la Miechov cari se aflau sub conducerea căpitanului Frank. Lupta a durat câteva ore și s'a sfârșit cu retragerea cazacilor. Rușii au avut 400 de morți și răniți, noi 140. Miechov a intrat în posesiunea noastră. (Este așezat la o depărtare de 25 klm. spre nord de Cracovia.)

Atac căzăcesc înfrânt.

(A. T. U.) Dela granița rusească a sosit vestea că și ieri și-a continuat cavaleria dușmană încercările de a pătrunde pe teritoriul nostru. Dimineața la ora 8 garnizoana noastră de hotar s'a ciocnit cu cazacii, cari, după o improșcare de ghiulele mai lungă, au fost înfrânți și siliți să se retragă.

Lupte la Belfort.

(Agentia Wolf). Trupele germane de graniță din Alsacia de nord au fost atacate de trupe dușmane cari înaintau dela Belfort. Trupele franceze au fost oprite de noi să înainteze. De lângă Altkirchen s'au retras în direcția Belfortului.

Rusia cere deschiderea Dardanelor.

Sofia. — În cercurile guvernamentale bulgare, circulă cu persistentă șvonul că d. de Giers, ambasadorul Rusiei la Constantinopol a înmănat astăzi guvernului turcesc o notă diplomatică în care cere să se deschidă imediat strămtorile Dardanele flotei de război rusești din Marea Neagră.

Svonul acesta comentat de întreaga presa bulgară, a făcut o puternică impresie aci cu atât mai mult, cu cât actualmente se găsesc în fața Constantinopolului 2 vase de război germane, a cărui imediată desarmare o cere Rusia prin nota trimisă.

În notă se mai arată că în cazul când Turcia refuză să dezarmeze vasele de război germane, aceasta va însemna că și-a călcat neutralitatea. În consecință se adaogă că Rusia va fi nevoită să ia măsurile ce i se impun.

Portugalia.

Lisabona. — În ultimul consiliu de miniștri s'a examinat situația actuală, încredințându-i-se ministerului de externe misiunea de a face cunoscut șefilor partidelor politice gravitatea situației ce le pretinde o absolută intransigență. Apoi consiliul a hotărât mobilizarea parțială a armatei portugheze, conform tratatului cu Anglia. Știrea o confirmă oficiosul „Noite” spunând că „în virtutea alianței cu Anglia, o parte din armata portugheză a fost mobilizată, în urma declarației de război a Angliei”.

Italia.

Roma. — Un decret regal cheamă sub arme, în ziua de 8 August, stil nou, pe soldații din prima categorie cari fac parte din contingentele dela 1909 și 1910 și pe soldații din cava-

lerie și artileria călare cari fac parte din contingentul 1911. Deocamdată sunt scutiți de a se prezenta rechemății cari se află în străinătate cu permisiunea autorităților militare.

Grecia.

Atena. — Ziarul „Estia” zice: mobilizarea turcă ar putea să provoace măsuri similare din partea celorlalte state balcanice și astfel neutralitatea balcanică nu ar putea din nefericire să existe în fapt. Consiliul de miniștri s'a întrunit astăzi și a examinat situațiunea. Consiliul a discutat asupra măsurilor economice ce trebuiesc luate spre a se para eventuale dificultăți.

Muntenegrul.

Roma. — Mai mulți muntenegreni au sosit la Bari, venind din Austria. Ei au povestit că autoritățile austriace prigonesc pe conaționalii lor. Câțiva din muntenegreni au fost arestați, printre cari și locotenentul Vukotici, nepotul primului ministru muntenegrean. Regele Nikita a luat comanda armatei care e gata de război.

Pregătirile militare continuă cu repeziune. Toate pozițiunile sunt întărite, mai cu seamă cele din muntele Lowcen. Muntenegrul și Serbia sunt legate printr'o uniune militară și financiară.

Olanda.

Haga. — O ediție extraordinară a Monitorului publică o declarațiune de absolut strictă neutralitate a Țărilor de Jos în războiul dintre Anglia și Germania și între Belgia și Germania.

BELGIA.

Orașul Lüttich.

Agencia Wolff vestește străinătatea că avantposturile germane la 7 August au atacat cu o vertiginoasă repezeală orașul Lüttich de pe teritoriul belgian, reușind să-l ocupe, însă nu definitiv căci fortăreața orașului încă rezistă cu puternice forțe.

Lüttich-ul e așezat la revărsarea râului Uerthe în Maas, în linie dreaptă dela Köln spre Paris. Intre anii 1888 și 1891 la o depărtare de 6—9 kilometri, orașul a fost investit de Brialmont cu o incinsătoare de forturi, a căror elipsă are o axă de 14—19 kilometri.

În Lüttich duc 8 linii ferate, înlesnind trupele mobile de a putea opera cu ușurință în părțile sudice ale Belgiei.

Orașul Lüttich este capitala provinciei cu acelaș nume care spre miazăzi se mărginește cu Luxemburgul. Este unul din orașele industriale cele mai însemnate ale țării, și numără peste 200,000 de locuitori. Înflorirea și-o datorește îndeosebi minelor de cărbuni de piatră din împrejurime. E renumită industria de arme, îndeosebi fabricația de puști, apoi industria de lână, metale și de alte manufacturi. Nu trebuie ignorat nici comerțul cu mărfuri coloniale ale Lüttich-iului.

Istoria orașului Lüttich se prelungește îndărăt până în suta a 8-a. La 1467 și 68 a fost cucerit de Carol Îndrăznețul de Burgmed. După multe peripecii ce s'au succedat în soarta orașului prin pacea dela Luneville a fost atașat la departamentul francez Uerthe, însă după o hotărâre a congresului dela Viena a fost încorporat la țările de jos, și prin conferențele din Londra dela 1830 și 31 exclusiv la Belgia.

Armata belgiană.

Totalitatea forțelor de război din Belgia constă din 98.000 de oameni, cu 2513 ofițeri, 21.000 cai, 2172 tunuri și care de transport. Pentru apărarea cetăților Antwerpen, Lüttich, Namur, Trenconde, Diest și Huy sunt împărțiți, pe lângă ofițeri, 80.000 de soldați.

Forțele de război belgiene sunt de 3 categorii: sunt trupe de câmp, de fortărețe și de

depozite. Conform legii militare din 1913 fiecare belgian cu vrâstă de 19 ani intră în stagiul militar. Durata serviciului activ este de 8 ani, și de rezervă de 5 ani. Infanteria este dotată cu puști sistem Mauser.

Sistemul de apărare a Belgiei a necesitat două categorii de trupe deplin distincte. O categorie de trupe își au centrul de operație în punctul cardinal de apărare a țării — reduta Antwerpenului; a doua categorie de trupe operează pe valea Maas, fiind aici cea mai scurtă legătură între Paris și Berlin, în centrele Lüttich și Namur. Lüttichul are destinația în timp de război de a face mediațiuni sau până la intervenirea unei alte puteri să ia ofenzivă; Namurul de a lua defenzivă față de ceice nu respectă neutralitatea și de a oferi ajutor aliaților așteptați.

DIN ANGLIA.

— Ambasadorul Angliei la secretarul Jagow. —

Agencia Wolf anunță: După amiază, curând după vorbirea cancelarului, în cursul căreia el a recunoscut pe față că trecerea (armatelor) pe teritoriul belgian e o încălcare a dreptului internațional, dar totodată a declarat că voința Germaniei e ca să repare urmările, — ambasadorul Angliei, Goschen, l'a vizitat în parlament pe secretarul de stat Jagow pentru ca să-i aducă la cunoștință un comunicat al guvernului său.

Guvernul englez a cerut ca guvernul german să-l asigure că neutralitatea belgiană nu va fi stîrbită în nici un caz.

Secretarul a răspuns imediat, că aceasta nu e posibil și a expus din nou motivele, cari constrâng Germania ca să se asigure împotriva unui atac al armatei franceze pătrunzând prin teritoriul belgian.

După orele 7 ambasadorul Angliei s'a prezentat apoi în ministerul de externe, pentru ca să declare războiul și să-și ceară actele de acreditare. După cum suntem informați, guvernul a dat întâietate necesităților militare tuturor nedumeririlor de alt ordin, deși și-a dat seama, că prin aceasta guvernului englez i se dă un motiv sau pretext pentru de a se amesteca.

Remanierea guvernului englez.

Agencia Reuter anunță că primul ministru englez a adus la cunoștință camerei engleze, că președintele consiliului secret viconte Morley, ministrul de comerț Burns și secretarul parlamentar al ministerului de instrucție Trevelyan au demisionat și în locul vicontelui Morley a fost numit lordul Beauchamp, iar Burns a fost înlocuit prin ministrul de agricultură Runciman.

Remanierea cabinetului englez chiar în clipele când Anglia se amestecă în războiul dintre Germania, Franța și Rusia, dovedește numai că intrarea în război a Angliei n'a fost o hotărâre unanimă a cabinetului, ci această chestie a provocat între membrii guvernului divergențe, cari au dus la desbinare. Repășirea celor trei membri destăinuie că nu întregă Anglia aprobă războiul, care poate să taie ranele cele mai adânci în viața economică a poporului englez. Politica de război a suferit deci în Anglia dela început o înfrângere morală, câtă vreme Germania și monarhia cu puteri unite pătrund îndrăznețe în Franța și Rusia, iar armata rusească se retrage jertfind Rusia de vest și restrângându-se numai la defensivă.

Desbinările din țările triplei antante prezintă auspiciile cele mai favorabile pentru biruințele victorioase ale armatelor triplei alianțe.

Lupte la granița Galiției și a Bucovinei.

A. T. U. anunță: Câtă vreme în Galiția de Vest trupele noastre au înaintat și s'au întărit în pozițiile Polkusz și Nowa Brsecka, la granițele Galiției de mijloc a avut loc numeroase ciocniri. Îndată după declararea războiului patrulă de cavalerie rusească și alte detașamente au încercat un atac împotriva pozițiilor noastre pentru ca să treacă granița. Rezistența trupelor noastre, mai cu seamă cavaleria le-a zădărnicit însă străduințele aceste și după mai multe hărțuiri i-a constrâns pe Ruși să se retragă pe întregă linia.

La granița Galiției de ost s'au încrucișat armatele. Dintre luptele mai mici, prin cari au trecut apărătorii graniței noastre, merită să se deosebi remarcată apărarea postului Podwoleczyska. O zi întregă s'a afirmat acest post sub comanda locotenentului Manovarda, împotriva triva unui număr cu mult covârșitor. Cu 2 morți și trei răniți au plătit eroii noștri victoria. În cântă vreme dintre Ruși au căzut 20 de foști noștri.

Tot așa de onorifică pentru detașamentele cari au luat parte, a fost și lupta îndârjită dela Nowa Sielița, la granițele Bucovinei. Îmbărtătați de sergent majorul de jandarmi Eugen Căpă ai noștri au atăcat înălțimea Movile, unde posturile rusești dușmane stăteau în poziții înalte rite cu șanțuri. Atacul a succedat și înălțimea că predomină granița de acolo a căzut în mâinile noastre. Curând s'au apropiat însă pentru întărirea dușmanului trupe de sprijinire și rezervă, sporind numărul dușmanilor aproape o sotnie, Gaja a rezistat însă cu curaj și a stăvilit număr covârșitor, apărând posturile cu rite împotriva repetitelor atacuri rusești.

Felurite.

— Călătorii sosiți din Germania povestesc că, în trecerea lor prin Germania, trenurile erau rău păzite de militari cari opreau pe călători să ridice perdelele dela ferestrele vagoanelor pentru a-i împiedeca astfel să vadă mișcările de trupe.

— Postul român de telegrafie fără fir de la Constanța a convorbit astă noapte cu postul de cuirasatul grec „Averoff” din portul Piraeus post care, se știe, este în directă legătură cu acela de pe turnul Eiffel din Paris. Comunicările s'au transmis foarte bine.

— Conte Czernin, ministrul Austro-Ungariei, a avut aseară o lungă convorbire cu Radeff, ministrul Bulgariei.

— Când s'a cufundat crucișătorul englez „Amfion”, crucișătorul german, „Königin Luise” a suferit mari avarii și era amenințat să se cufunde. Mai mulți inși s'au înecat.

— „Az Est” scrie, că prințul Carol al mânăiei s'a oprit la Ianzin (Győr) aseară, și a luat cina. Mulțimea l'a recunoscut și i-a făcut ovații entuziaste.

— Generalissimul armatei germane este Moltke, iar generalul armatei noastre este Conrad de Hötendorff.

— La consiliul de miniștri ținut alaltăieri în Turcia, a luat parte și ministrul Germaniei Constantinopol.

— Împăratul Wilhelm II va pleca în curând pe câmpul de război.

— Crucișătorul nostru „Szigetvár” a nimerit, prin salve de tun, postul de radiotelegraf din Antivari. (Oraș muntenegrean).

— În Galiția Rușii au încercat din nou să treacă hotarele, fiind respinși și pierzând mulți de oameni.

— Pe câmpul de război cu Rușii a căzut mort și colonelul Carol Bülow, fratele cancelarului.

Flota germană.

Despre bombardarea porturilor franceze, pe coasta algeriană, prin flota germană, se vestesc următoarele amănunte:

Vaporul „Breslau” avea să bombardeze portul Bona. A deschis focul dimineata, și în scurtă vreme a zdrobit toate vapoarele de port, iar cetatea de ne deal o prefăcu în ruine. În acest timp cuirasatul „Goeben” nimici portul Filinneville, punând în flacări orașul. Zăriră câteva nancerate engleze, „Breslau” și „Goeben” s'au refugiat.

Atac muntenegrean.

(A. T. U.) În ziua de 8 August, după prânz la 3, Muntenegrenii au încercat un atac asupra

MARFA NOASTRĂ INTRECE RENUMELE NOSTRU!

Moda de zi:
Crepp, Cotelé, Whipcord,
Țesături.

Deoarece ne străduim să oferim onor. mușterii numai cele mai bune calități de stofe p. halne, costume și bluse în cele mai noi culori și țesături pentru prețuri solide. — Avem în depozit: Stofe de halne, decorații, mătăsuri, dantele, achilve, paraplee, albitori, ciorapi.

Magzinul de modă ANDREE și WACHNER, Sibiu, strada Cisnădiei, (Heltauergasse).

artileriei noastre dela Bocche di Cattaro. Artileria noastră a răspuns cu vehemență focurilor inamice, cari au amuțit în curând. N'avem nici o pierdere.

Radko Dimitrieff.

Ministrul Bulgariei la Petersburg, generalul Radko Dimitrieff, acel care a comandat armata bulgară la Lüleburgas, a demisionat telegrafic spre a intra ca voluntar în serviciul armatei ruse.

Îndată ce s'a aflat gestul ministrului plenipotențiar, generalul Dimitrieff, care aduce o atingere neutralității Bulgariei, guvernul l'a destituit.

turile lor, pentru apărarea și siguranța noastră. În aceste zile, de-o supremă importanță pentru noi cei de azi și pentru urmașii noștri de mâine, avem mari datorii de împlinit. Avem datoria sfântă de-a ușura soarta celor duși pe câmpul de luptă și a celor orfani, rămași acasă.

Condusă de aceste sentimente, doamna Maria B. Baiulescu, prezidenta „Uniunii femeilor române din Ungaria”, a lansat un călduros apel către singuraticile reuniuni femeiești, rugându-le să contribuie cu obolul lor la mângăierea celor ce luptă și mor, vărsându-și sângele pentru noi.

Reuniunea noastră, a cărei scop este, — pe lângă promovarea industriei casnice române, — ajutorarea văduvelor și orfanilor, va trebui să-și aibă partea sa de jertfă nobilă. — Rog deci pe toate membrele reuniunii, precum și pe toate femeile române din acest comitat, să vină în ajutorul vitejilor apărători ai vieții noastre. Contribuțiile se vor da membrilor noastre de încredere, cari le vor trimite subsemnatei, pentru ale preda autorităților competente. — Deva, la 6 August n. 1914. Elena Pop Hosszu-Longin, prezidentă.

Vicarul Alimpu Barboloviciu al Sălajului în retragere, a fost sărbătorit, în ziua de 6 Aug. 1914, când din mila și dragostea lui Dumnezeu împlinește 80 de ani, în satul marelui Simeon Bărnăuțiu, la fiul său preot; într'un mod măreț și cu dragoste desfășurată.

Pentru cler și inteligența din Sălajiu a fost binevenat de Reverendissimul Dr. Alexandru Geție vicar for. episcopesc și de părintele Alimpu Coste redactorul „Păstorului sufletesc”; iar poporul credincios din comuna Bocșa-română, fiind cuprins de o nețărmurită bucurie pentru că Sfinția Sa vicarul, acum la adânci bătrânețe petrece în mijlocul lor, prin antistia și curatoarea bisericească.

A fost sărbătorit fostul vicar în atâtea rânduri, om de o natură foarte simțitoare, acceptabilă pentru tot ce este nobil și frumos.

Preot, protopop, vicar, inspector școlar aproape în 60 de ani. Increderea sa profundă, ideală în activitatea, binecuvântarea unei profeții divine atotbune, îl face că ceea ce el vorbește dela altarul Domnului, este plin de foc și de simțire; ca inspector școlar respectuos și credincios legilor bisericești-școlare, era în stare a ezercita o influență binefăcătoare asupra apostolilor satelor prin sfaturile sale înțelepte și cu atât mai prețioase, cu cât venea dela omul care avea interesul constant pentru biserica și școala românească și devotamentul nețărmurit pentru poporul românesc.

Preoții și învățătorii se pot călăuzi în greaua lor sarcină de luminători și educatori ai poporului român, de pilda acestui octogenar, pricepută, harnică și românească; căci în decursul activității sale publice, n'a urmărit decât un singur țel, formarea conștiinței și mândriei naționale a poporului român prin luminarea și întărirea suflului său, singurele temelii puternice pentru un viitor strălucit.

De aceea, rugăm pe bunul Dumnezeu ca, zilele ce le mai are acest harnic părinte, care a înfăptuit atâtea lucrări folositoare pentru biserică și școală să le petreacă sănătos! — Un poporan credincios.

Din România. La alegerile parțiale pentru cameră, Vineri, în București, au fost aleși domnii P. P. Carp și I. Lahovary, conservativi.

Damele din România, atât cele din capitală cât și cele din provincie au ținut să vădească patriotismul și sentimentele lor de umanitate. În mai multe centre s'au constituit în comitete cu destinația de a se îngriji de pansemente și albituri pentru soldați. Îndeosebi la Iași, un important comitet de dame s'a organizat cu această menire, luând inițiativa ca localurile școlare să fie transformate în ateliere...

Îndrăzneții oficeri aviatori dela Cotroceni, au executat alaltăieri o serie de sboruri foarte interesante. Locotenentii Sever Pleniceanu și C. Ștefănescu au planat la înălțime de 1000 de metri cu aroplane tip Bristol 80 H. P. Locotenent

At. Enescu pe un monoplan Taube de război s'a urcat la o înălțime de 1500 metri întreprinzând la coborire splendide spirale. Sboruri foarte răușite au isbutit și locotenentii Giosan, Petrescu, Mumuianu, Cholet, precum și căpitanii Popovici și Beroniade, având fiecare câte un ofițer ca pasager. Căpitanul Al. Sturdza a plecat spre Băneasa cu o anume misiune militară.

Asasinarea lui Jaurés. În noaptea asasinării lui Jaureés, guvernul francez a afișat pe zidurile Parisului următorul manifest:

Cetățeni,

S'a comis un atentat abominabil, Jean Jaurés, marele orator care a ilustrat tribuna franceză a fost ucis mișelește. Mă descoper, în numele meu și al colegilor mei, în fața mormântului săpat atât de pe neașteptate marelui republican socialist, care a luptat pentru toate cauzele nobile și care în aceste zile grele, în interesul păcii, a susținut în mod patriotic opera guvernului. În gravele clipe prin cari trece patria, guvernul se încrede în patriotismul claselor muncitoare și în întreaga populație pentru menținerea liniștii și pentru îndepărtarea oricărei agitații publice, menită să arunce capitala în dezordine.

Asasinul a fost arestat; el va fi pedepsit. Să aibă toți încredere în lege și să dea toți pildă de sânge rece și calm în această oră gravă.

Pentru consiliul de miniștri, prezidentul consiliului, Viviani”.

Jules Lemaitre. O telegramă din Paris ne aduce vestea morții scriitorului și criticului Jules Lemaitre. Opera subtilului scriitor francez este foarte vastă. Paginile sale de critică literară vor rămâne un model de logică, de vioiciune stilistică, de ironie fină. Criticile teatrale pe cari Jules Lemaitre le-a publicat de timpuriu în cele mai mari ziare și reviste au stârnit totdeauna discuții aprinse și toate paginile sale de critică vor rămânea un monument neperitor pentru cercetătorul viitorimii care ar voi să-și dea seamă de teatrul vremilor noastre. Jules Lemaitre moare în plină vigoare a talentului său, deși trecuse de 60 de ani.

x Haltenberg Béla, Kassa, fond. în 1810. Cea mai veche vopsitorie, curățitorie chimică și spălătorie cu aburi în Ungaria. Lucrează frumos, curat și elegant. În cazuri de doliu vopsește haine imediat. Zilnic spală și curățește câte 24 mii de gulere pentru provincie.

Comandele din provincie să se adreseze direct la firma: **Haltenberg Béla**, prăvălie principala, Kassa (Cassovia). (Ha 1622)

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuiera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Pretul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u.** (Mi 1621)

CEL MAI BUN LOC DE RECREARE ÎN ARAD sunt scâlzile dela Murăș „Neptun”.

Buffet. — Scâlzi calde de aer și soare. (Ne 2255.)

x Institutul diagnostic al Dr.-ului Kozmuța (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediată apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban József 42 98) e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morburii mai grele și complicate ca: **boale interne, de rinichi, de piept, venerice, urologice, boale femeiești și de copii etc.** Institutul pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale **mai are și 10 camere mobilate pentru pacienți** deci foarte acomodat pentru publicul din provincie. Pentru boalele de piept și venerice institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direcțiunea institutului. Ko 2149.

O RUGARE MODESTĂ

care nu vă costă
nici o oboseală dar Ad-
ministrației noastre îl poate
fi de mare folos. — Administrația
noastră roagă pe toți cei ce târ-
guesc și comandă din articolele
anunțate în foaia noastră, să
amintească că firma a ce-
tit-o în ziarul acesta.

INFORMAȚIUNI.

Romanța mea.

*Am două fete sau — de vrei — mai multe
Și coborând din turnu-mi solitar,
Mă plimb acușia prin diplomație,
Acușia pe tărâmul literar.*

*M'au dăruit părinții din părinți,
C'o doză de-ecuilbru și talent,
Și-o cultivai — cu sârguință, cred, —
Și c'un succes destul de elocvent.*

*Tredus am un roman din Richard Voss,
Nuvele din Marie von Eschenbach,
Dar totuș vai! într'o stupidă zi
Mă 'ntîmpină un melancolic crach.*

*Și-așa-mi lăsai — pentr'o clipită — Nemții
Cu traiul lor moral și bun, cu tot,
Și-am rupt reclama ce făcui lui Schiller,
Căci mă rânise-anostul meu bancrot.*

*Când însă scriu politica, mon șer,
Se schimbă ca prin farmec dragu-mi „eu”;
Că'n basme simt cum noui puteri primesc
Și par'că m'aș plimba prin Eliseu.*

*Am două fete sau — de vrei — mai multe
Și coborând din turnu-mi solitar,
Mă plimb acușia prin diplomație,
Acușia pe tărâmul literar.*

Wilhelm Cocolos.

Arad, 10 August 1914.

Adresele celor duși în campanie! Direcțiunea poștei și telegrafului reg. ung. din Oradea-mare ne trimite spre publicare următoarele:

Funcționarea poștei de tabără în armată dusă pe câmpul de operație s'a început la 4 August. Adresele (pachete, scrisori etc.) destinate pentru posta de campanie au să le ia toate oficiile și birourile poștale (telefon-telegraf). Cum au să fie făcute adresele se dau îndrumări la toate oficiile și birourile poștale.

Către membrele „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoare”. O soarte năpraznică ne-a zmulș părinții, bărbatii, frații și copiii din liniștea vetrelor noastre. I-a zmulș și i-a aruncat departe la hotarele țării, în ploaia de foc și de gloanțe, unde vor face zid din piep-

Ultima oră.

BLOCUL BALKANIC.

„La Politique” (ziarul dlui Al. Marghiloman, șeful partidului conservator) anunță din sursă diplomatică bine informată că s'a încheiat un acord între Bulgaria cu Germania și cu Austro-Ungaria. Din același sursă se anunță că negocierile cu Turcia, în vederea încheierii unui acord de același natură, sunt foarte înaintate.

ROMÂNIA.

În privința unui nou consiliu de coroană, anunțat de unele ziare, suntem informați din sursă autorizată că deocamdată nu s'a luat nici o hotărâre.

De altfel d. Ionel Brătianu, președintele consiliului, a rămas mereu în contact cu șeful celor două partide de opoziție. D. Brătianu a făcut o vizită dlui Al. Marghiloman, șeful partidului conservator. Convorbirea a durat o oră și jumătate.

GERMANII ȘI RUȘII.

Berlin. — La istoricul Tilsit, nu departe de Königsberg un regiment rusesc dete năvală asupra trupelor germane. Cu ajutorul mitralierelor Germanii au ținut pept Rușilor, pricinindu-le 500 de morți.

München. — Generalul Leuchtemberg din armata rusească, a fost arestat împreună cu soția sa în vila de pe Kiemsee. Generalul e rudă cu țarul.

Berlin. — La Lüttich Germanii au făcut 4000 prizonieri.

VITEJIA UNUI OFITER DE MARINĂ.

Dela granița sârbească se raportează despre vitejia unui ofiter de marină împărțit la flota de pe Dunăre. Sosind știrea că Sârbii ridică grăbiți întărituri din Jos de punctul unde Sava se varsă în Dunăre, probabil pentru ca să flancheze minele așezate, în 6 August pe la orele 5 după amiază a plecat spre acest punct o barcă, care ajungând cam la douăzeci metri depărtare de malul de dincolo, pilotul a sărit în apă și a înotat până la tărnișă ducând cu el trei chilograme ecrazită. El s'a furișat nevăzut până la întărituri pe cari le-a aruncat în aer. Sârbii au sărit din toate părțile și au deschis focul asupra bărcii. Ofiterul de marină a înotat însă neatins îndărăpt la barcă, din care soldații răspundeau întetit la focul Sârbilor, omorând patru din ei iar pe ceilalți silindu-i să se retragă repede în ascunzișurile lor.

BULGARIA MOBILIZEAZĂ.

Sofia, 25 Iulie. — Aflu din sursă militară cea mai autorizată că mobilizarea întregii armate bulgare va fi fapt îndeplinit în cel mult trei-patru zile. În vederea apropiatei mobilizări statul major general a luat toate măsurile dictate de împrejurări pentru ca mobilizarea să se facă în timpul cel mai scurt posibil.

Giurgiu, 25 Iulie. — În vederea apropiatei mobilizări a armatei bulgare toți rezerveții aflați în România au primit ordine să se întoarcă de urgență în țară. Ca urmare imediată a acestor ordine, astăzi au plecat din Giurgiu peste 100 de supuși bulgari trecând la Rusciuk.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Ioan Tr. Filip, Lugoșul inf. Am primit 7 cor. în abonament pe quart. III a. c.

Ioan Hopârtean, Vaidaslg. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Septembrie a. c.

Ales. S. Muntean, Ofenbaia. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 August a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI MODERATE LA ADMINISTRA-

— TIA ACESTUI ZIAR. —

TELEFON: 750.

ANUNȚ.

Un preot ort. rom. în etate de 30 ani, ajuns văduv, dorește a-și afla o femeie inteligentă crescută bine ca crescătoare la 2 copii cei are, să vorbească limba germană și să fie econoamă bună, ca

de econoamă.

Adresa, of. parohial Mezöszabolcs p. u. Mezö Telegd, com. Bihar. (Ma 2281)

LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un

funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salar lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele însoțite de atestate coplate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei „Școala română” Suceava (Bucovina). (So. 2254)

Park-sanatorium

BUDAPEST, VI, Aréna-út 84/b. Városliget.

Desp. urologic, pentru suferinzi de boale de

rinichi — bășică

și postata. Le 2058

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::

In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrássy, colțul Salacz utca

Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

HERBST

ÉS TÁRSA,

mașini sistem Halle pentru sortarea și plămădirea aluatului, aranjament

■ pentru orice putere, electricitate, ■

— benzină sau vaporic. —

Singura reprezentanță

pentru întreg comitatul Bihoru-

:: lui ::

STEMMER A. JÓZSEF

(Sé 1786) speciallist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Balsamul farmacistului A. THIERRY

Allein echter Balsam aus der Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Kohitsch-Sauerbrunn.

e veritabil numai dacă are marca de scutire călătorie. Are efect excelent la boale organelor de respirație, tuse, înălbășare, răgușală, catar de gât, boale de plămâni, lipsă de apete, mistuire neregulată, boale holerică, influență, cărcei în stomac, etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie 6 cor. 60 fil.

Alifia Centifolia

a farmacistului

A. THIERRY

are efect excelent contra diferitor rani învechite din cancer, inflamații, aprinderi, carbunculus, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică învențirea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fil. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TÖRÖK I. prețum și în cele mai de seamă farmacii din țară.

În cantități mari în drogherie: Thal-mayer & Seitz, urmașii lui Koch-meleter, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct dela proprietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Prețuri ieftine!

(Ba 2207)

Garanță pe 10 ani

Mașină familiară de cusut Cor. 75

Mașină de cusut cu luntre rotundă . . . . Cor. 130

Mașină bobbină centrală . . Cor. 140

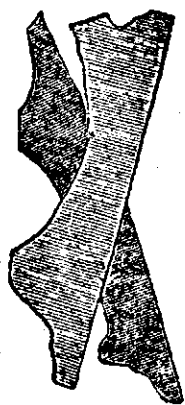
Pentru plăți în rate cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofone, părți separate la acestea. — Pețuri de fabrică, cu garanță. — Numai articole de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o obosală dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți ceice țarguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a călătorie în ziarul acesta.

Pielării (Go 2127)

talpe achizite p. ghete instrumente pentru

pantofari și cismari

se pot procura mai bine la:

Gyöngy Sándor

magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

Cine voește să cumpere
INCĂLȚĂMINTE

Este în țară într'adevăr fine, comode,
bune și durabile acela să cumpere cu
încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar

(SZATMAR) Deák-tér.

(In casa lui Keresztes András).

În magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cio-
bă pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte
moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execu-
ției dragălaşe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc toffelul
de ghete și cioboate după măsură.

STEFAN REGEL

măestru faur

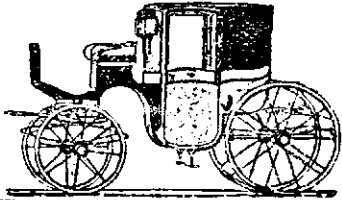
Lugos, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de toffelul de
birje, drocare și toffelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
ilustrat se trimite
gratuit și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

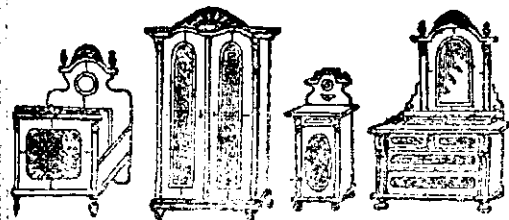
Lucrările de faur,
reparările tră-
surilor și alte
lucrări în această
branșă se exe-
cută în mod
artistic.

VERES FERENCZ

atelier de măsurit cu putere
motorică p. zidiri și mobile

Dej-(Dés) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane, licoane, oglinzi, covoare.

Execută toffelul de lucrări
pentru zidiri, mobile și orice
lucrări în această branșă,
cu prețurile cele mai mo-
derate, din material exce-
lent și uscat. Ve 1789

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI
noui și vechi și pentru școală, CITERĂ și clari-
nete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice
și părți de instrumente etc. etc. GRAMOFOANE și PLĂCI în
sortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe
lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

(Pu 1847)

„Vulkán“ fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai ex-
celente dintre toate fabricațiile
de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

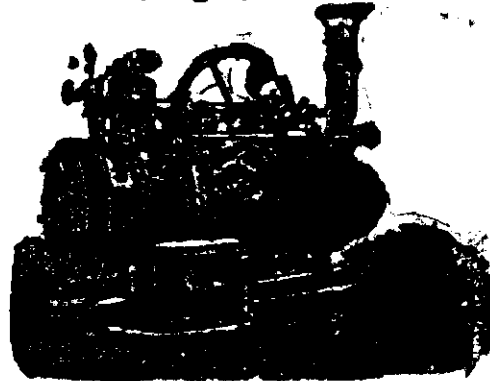
atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

== Catalog de prețuri franco. ==

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atențiunea cu. propri-
tari de mașini de tractor și
de cazane și aduce la cuno-
ștință că și-a mărit și prevădit
un excelent puteri de muncă

**stabilimentul de fă-
rărie de cazane,**

se găsește în plicuța poștii de
a executa cu specialitate și grabă
orică lucrare în această bran-
șă, execută case pentru bani și
reparez pereți de țevi precum și
execută pereți de cazane, locomo-
bile, și raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuielile mea în laja locală.
Execuție excelentă. Prețuri moderate.

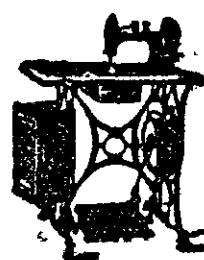
Po 1480

Se primește din învățământ.

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instala-
țiun de electricitate și gaz lă-
cătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută toffelul de lucrări electrice, optice și de
lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, gar-
duri pentru monumente, vetre de fer, uși de fer,
rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut,
mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone
și instalațiuni electrice, stră-
formări de mașini cu aburi
și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și
accesorii, precum și garnituri de îmblățit.
Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

In mai multe rânduri decorat. :: Fondat în anul 1884

Heckenast János

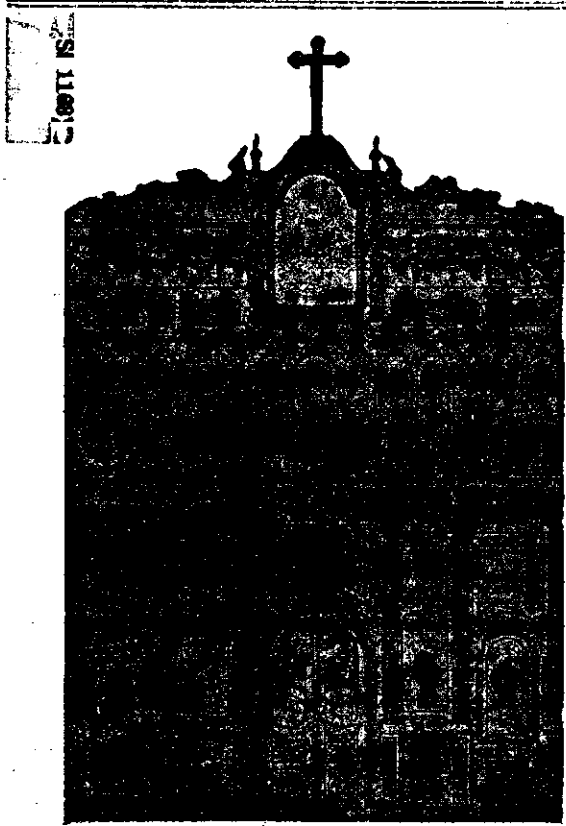
constructor de altare, sculptor și Szombathely.
arhitect. Restauratorul diecozei de

Pregătește: iconostase, altare, am-
voane, cripte, statui sfinte și întregul
aranjament bisericesc, în orice stil, con-
form pretenziunilor artistice și pe lângă
prețuri convenabile. Se recomandă la
renovarea altarelor vechi. — Planuri și
cataloge trimit gratuit precum și pri-
mirea muncii o face pe speșele sale
proprii. Primește spre aurire tot ce se face de această
branșă. Ho 1488

Prețuri moderate. :: Condițiuni favorabile de plată.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

Execută: iconostase, sculpturi, construcții de altare, aurire și pictură; aranjări noi de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

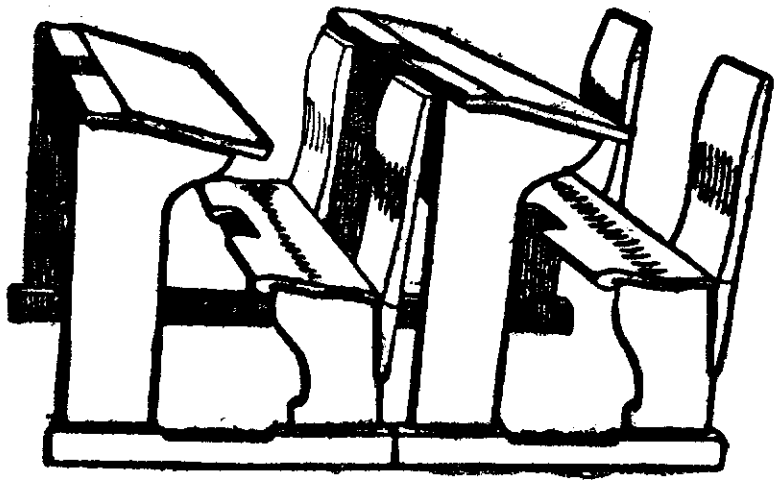
Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranjamente moderne de școale și bănci :: serici.

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin

Telefon 24.

Ja 762

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățese și vopsesc cu multă grijă și specialitate la

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate la croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Pravalle și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

**Dacă suferi în
DURERI DE STOMAC!**

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fiere) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedecă incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârcluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 250 fl., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fiere „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fl. r.

Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdősztgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile de la Sângeorgiul-român (Oláhszentgyörgy, Besztoreze-Nászod magye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordice ai Transilvaniei în o vale romantice cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuințează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mitră.

Ca băi (scaldă) înstăruiează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, parametricice etc. precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corăspunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2-5 cor la zi, în hotelurile și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 120
„ „ „ „ „ II. I cor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

(So 2110)

Diracțiunea băilor.